

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 1CoCsp/5/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8620201334
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 05. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Angelovič
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8620201334.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Angeloviča a sudcov JUDr. Mareka Kohúta a JUDr. Jany Jančíkovej v sporovej veci žalobkyne: T. J., B.. XX.X.XXXX, X. L. XXX/XX, XXX XX U., zastúpenej JUDr. Matúšom Motykom, advokátom so sídlom v Stropkove, Nám. SNP 7, IČO: 50487108, proti žalovanému: Home Credit Slovakia, a.s., so sídlom Teplická 7434/147, 921 22 Piešťany, IČO: 36 234 176, zastúpenému: Advokátska kancelária GOLIAŠOVÁ GABRIELA s.r.o., so sídlom 1. mája 173/11, 911 01 Trenčín, pobočka a adresa pre doručovanie: Teplická 7434/147, 921 22 Piešťany, IČO: 47 234 679, o vydanie bezdôvodného obohatenia, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Svidník č.k. 6Csp/46/2020-85 zo 16.11.2021, takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Žalobkyňa má nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalovanému v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyňi 1.903,40 eur s 5 % úrokom z omeškania od 22.7.2020 do zaplatenia, a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Priznal žalobkyňi proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

2. Vychádzal zo zistenia, že strany dňa 5.8.2013 uzatvorili úverovú zmluvu č. XXXXXXXXXXXX, na základe ktorej žalovaný poskytol žalobkyňi úver vo výške 2.200,- eur. Žalobkyňa sa zaviazala poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť v pravidelných mesačných splátkach vo výške 68,64 eur v počte splátok 60 s ročnou úrokovou sadzbou 25,48 %, RPMN od 28,7 % do 30,1 %, priemernou hodnotou RPMN 19,47 %. V zmluve nie je uvedený termín splatnosti splátok a lehota splatnosti je uvedená 60 mesiacov po poskytnutí úveru, a to do 15. dňa v poslednom mesiaci. Vychádzajúc z obsahu predloženej úverovej zmluvy súd prvej inštancie konštatoval, že uvedená zmluva neobsahuje uvedenie adresy predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť, uvedenie doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru, uvedenie ročnej percentuálnej miery nákladov a celkovej čiastky, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítanej na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere, pri výpočte ktorej žalovaný mal uviesť všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov. Úverová zmluva neobsahuje zákonným spôsobom a správne uvedený údaj o výške, počte, termínoch splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, ktorý bol v čase uzatvárania zmlúv obligatórnou náležitosťou. V úverovej zmluve sa takýto podrobný údaj nenachádza, zmluva dokonca neobsahuje ani termín súhrnnej splátky a už vôbec nebol tento údaj obsiahnutý v zmluve v čase akceptácie zmluvy oboma zmluvnými stranami. Uvedené údaje pritom v žiadnom prípade nemôžu nahradiť rozsiahle, individuálne nevyjednané všeobecné obchodné podmienky. Ak Zákon o spotrebiteľských úveroch ako podstatnú náležitosť zmluvy v tom čase predpisoval vyššie uvedené údaje, tak je zřejmé, že tieto museli byť jasným,

určitým a zrozumiteľným spôsobom uvedené v takejto zmluve a nemohli byť nahradené odkazmi na všeobecné obchodné podmienky či iné listiny. Nepostačuje teda, ak je uvedená len suma predstavujúca súhrn splátok istiny, úrokov a iných poplatkov. Dojednanie mesačnej splátky je tak neurčité a nezrozumiteľné. Dôsledkom neuvedenia podstatných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere v zmysle § 11 ods. 1 písm. b) a d) citovaného zákona je, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Na základe uvedeného súd teda považoval úver zo zmluvy o úvere zo dňa 5.8.2013 za bezúročný a bez poplatkov. Táto skutočnosť ani nebola medzi stranami sporná, nakoľko žalovaný vo svojich vyjadreniach nepopieral vznik pohľadávky žalobkyne a jej výšku z titulu bezdôvodného obohatenia.

3. Za situácie, že predmetná úverová zmluva je súdom považovaná za bezúročnú a bez poplatkov z dôvodu absencie základných zákonných náležitostí a ak žalobkyňa na predmetnom úvere zaplatila aj tieto úroky a poplatky, ide o bezdôvodné obohatenie žalovaného z titulu zaplatenia sumy bez právneho dôvodu. Preto súd prvej inštancie zaviazal žalovaného vo výroku I. rozsudku vrátiť žalobkyňi sumu 1.903,40 eur, o ktorú žalobkyňa na predmetnom úvere z titulu úrokov a poplatkov zaplatila viac (4.103,40 eur - 2.200,- eur).

4. Čo sa týka vznesenej námietky premlčania zo strany žalovaného a tvrdenia, že v konaní nebol dokázaný jeho úmysel získať bezdôvodné obohatenie, na túto súd neprihliadol a neuznal ju. Hoci je zmluva o úvere tzv. absolútnym obchodom, nepoužije sa na posúdenie dĺžky premlčacej doby nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia veriteľa úprava v Obchodnom zákonníku (4 roky), ale použije sa právna úprava v Občianskom zákonníku. Dôvodom je ustanovenie § 52 ods. 2 posledná veta Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého: „Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.“ Toto ustanovenie sa použije aj v prípade, že ustanovenia Občianskeho zákonníka sú pre spotrebiteľa nevýhodnejšie než normy obchodného práva, tak ako je tomu aj v tomto prípade. Vlastnosťou premlčania je stav, že súd spotrebiteľovi premlčané právo neprizná. Právo na vydanie bezdôvodného obohatenia sa premlčuje v subjektívnej a v objektívnej dobe. V subjektívnej premlčacej dobe dvoch rokov táto začína plynúť od momentu, kedy sa spotrebiteľ dozvie o tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil. Najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, v objektívnej premlčacej dobe desiatich rokov, ktorá plynie od času, kedy k úmyselnému obohateniu reálne došlo. Pre objektívnu premlčaciu dobu je typické to, že premlčanie plynie bez ohľadu na vedomosť spotrebiteľa o dotknutom probléme. „Ustanovenie § 107 OZ ustanovuje kombinované premlčanie doby, a to subjektívnu, ktorá je dvojročná a objektívnu, ktorú nemožno prekročiť, hoci by ešte boli podmienky pre plynutie subjektívnej premlčacej doby a ktorej dĺžka je určená rozdielne podľa charakteru získania bezdôvodného obohatenia. V prípade, že bolo bezdôvodné obohatenie získané bez úmyselného konania, jej dĺžka je tri roky a ak bol taký prospech získaný úmyselne, určil Občiansky zákonník jej dĺžku v rozsahu desať rokov. Aj plynutie týchto lehôt je stanovené odlišne a aj ich plynutie a skončenie nie sú na sebe závislé. Osobitne je upravený aj začiatok plynutia týchto premlčacích dôb. Pre začiatok behu subjektívnej premlčacej doby sa vyžaduje skutočná, nie iba predpokladaná vedomosť oprávneného o tom, že na jeho úkor bolo získané bezdôvodné obohatenie a kto ho získal. Pritom nie je rozhodujúce, že oprávnený sa mohol o získaní tohto obohatenia na jeho úkon dozvedieť pri vynaložení potrebnej starostlivosti prípadne aj skôr. Naproti tomu, plynutie objektívnej premlčacej doby je upravené bez akejkoľvek závislosti na subjektívnej vedomosti oprávneného o bezdôvodnom obohatení získanom na jeho úkor; v zmysle ustanovenia § 107 ods. 2 OZ plynie odo dňa, keď k bezdôvodnému obohateniu došlo“ (R 25/1986).

5. Súd prvej inštancie poukázal na to, že žalovaný ako osoba dlhodobo podnikajúca na finančnom trhu má odbornú prevahu nad spotrebiteľom, ktorému poskytuje svoje služby, a preto možno od neho očakávať, že vo vzťahu k spotrebiteľom sa bude správať poctivo. Žalovaného povinnosťou bolo poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov. Súd, pokiaľ ide o včasnosť podania žaloby, poukazuje predovšetkým na formu zavinenia vzniku bezdôvodného obohatenia, ktorá priamo súvisí s otázkou premlčania. Je dôvodné predpokladať, že žalovaný minimálne vedel, že nedodržaním obligatórnych náležitostí v zmluve nastane zákonom predpokladaná sankcia, t.j., že nebude môcť od žalobkyne žiadať úrok z úveru a ani iné poplatky a pre prípad, že to tak urobí, bol s uvedenou zákonnou sankciou uzrozumený (tzv. nepriamy úmysel). Jeho konanie preto nemožno hodnotiť inak ako konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu, minimálne s nepriamym úmyslom získať majetkový prospech. Zákonodarca pri úmyselnom bezdôvodnom obohatení

počíta s desaťročnou objektívnou premlčacou dobou, ktorá sa počíta odo dňa, keď k nemu došlo (§ 107 ods. 2 OZ). V tomto prípade desaťročná premlčacia doba neuplynula, súdu bola žaloba žalobkyne doručená dňa 22.7.2020, t.j. v desaťročnej premlčacej dobe. Žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia žalobkyňa podala i v rámci dvojročnej subjektívnej premlčacej doby, poslednú splátku úveru žalobkyňa uhradila dňa 18.9.2018, kedy začala plynúť subjektívna premlčacia doba a ku dňu podania žaloby táto neuplynula, nakoľko žaloba bola súdu doručená dňa 22.7.2020. Súd poukazuje na aktuálnu judikatúru Súdneho dvora EÚ, konkrétne rozsudok Súdneho dvora EÚ z 10.6.2021 v spojených veciach C-776/19 až C-782/19, C-485/19 zo dňa 22.4.2021 v spojení s rozsudkami C-698/18 a C-699/18 zo dňa 9.7.2020. Pri vypořiadaní sa so závermi uvedených rozsudkov súd poukazuje na argumentáciu uvedenú v rozsudku Krajského súdu v Prešove sp.zn. 5CoCsp/3/2021 zo dňa 28.10.2021.

6. Výrok o trovách konania odôvodnil ustanovením § 255 ods. 1 CSP.

7. Proti rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie žalovaný a navrhol, aby odvolací súd rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

8. Odvolanie odôvodnil ustanovením § 365 ods. 1 písm. f) CSP, t.j. že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a ustanovením § 365 ods. 1 písm. h) CSP, t.j. že rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

9. Poukázal na to, že v konaní na súde prvej inštancie vzniesol námietku premlčania na celú uplatňovanú výšku bezdôvodného obohatenia v subjektívnej premlčacej lehote a čiastočne trojročnej objektívnej premlčacej lehote. Súd však na túto námietku neprihliadol a vychádzal z rozhodnutí Súdneho dvora EÚ v spojených veciach C-776/19 až C-782/19, C-485/19 z 22.4.2021 v spojení s rozsudkami C-698/18 a C-699/18 z 9.7.2020.

10. Aplikácia desaťročnej premlčacej lehoty však v zmysle uznesenia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 1Cdo/238/2017 nie je v prejednávanej veci použiteľná.

11. Z citovaných rozsudkov Súdneho dvora EÚ je totiž zrejmé, že otázka premlčania upravená v týchto rozhodnutiach sa týka uplatňovania nárokov spotrebiteľov z neprijateľných zmluvných podmienok uvedených v úverovej zmluve, čo jednoznačne nemôže byť stotožňované s náležitosťami úverovej zmluvy. V prípade žalovanej úverovej zmluvy si žalobkyňa uplatňuje vydanie bezdôvodného obohatenia nie z neprijateľných zmluvných podmienok uvedených v úverovej zmluve, ale z dôvodu absencie obligatórnych náležitostí, a preto rozhodnutie Súdneho dvora EÚ v spojených veciach C-776/19 až C-782/19 sa na prípad žalovanej úverovej zmluvy nevzťahuje.

12. Konajúci súd vyhodnotil predmetnú úverovú zmluvu za bezúročnú a bez poplatkov, z čoho vyplýva, že k bezdôvodnému obohateniu začalo dochádzať od momentu doplatenia istiny poskytnutého úveru, ku ktorému došlo splátkou č. 33, splatnou 25.5.2016, kedy žalobkyňa doplatila istinu vo výške 2.200,-eur a nasledujúcimi splátkami ju začala preplácať.

13. Žalovaný vzniesol námietku premlčania, pričom začiatok plynutia premlčacej lehoty počítal od poslednej žalobcom uhradenej splátky z 18.9.2018 a nie od okamihu, kedy začalo dochádzať k bezdôvodnému obohateniu. Súdny dvor EÚ žiadnym spôsobom nerozhodol o tom, že v prípade spotrebiteľského sporu sa má automaticky aplikovať desaťročná premlčacia lehota, pri ktorej sa vyžaduje preukázanie úmyslu pri bezdôvodnom obohatení, čo je v prípade žalovaného ako poskytovateľa úveru za účelom zisku vylúčené. Žalovaný poskytuje úvery za účelom zisku a nie bezdôvodného obohatenia, s čím je žalobkyňa, ako aj každý iný spotrebiteľ oboznámený v úverovej zmluve. U subjektu, ktorý poskytuje úvery v rámci podnikateľskej činnosti je akékoľvek úmyselné bezdôvodné obohatenie vylúčené. Je preto neopodstatnené vyhodnotiť konanie žalovaného ako úmyselné a smerujúce k získaniu bezdôvodného obohatenia. V danom prípade absentuje preukázanie úmyslu žalovaného bezdôvodne sa obohatiť. Žalovaný ako veriteľ chcel uzatvoriť úverovú zmluvu a chcel z nej získať zisk v nej uvedený, čo nebolo žiadnym tajomstvom ani pre žalobkyňu ako klienta. Na preukázanie úmyslu konajúcej osoby (teda aj žalovaného) získať bezdôvodné obohatenie nestačia všeobecné tvrdenia o zaužívanej praxi žalovaného pri uzatváraní spotrebiteľských zmlúv ale aby bolo nutné v každom jednotlivom prípade, s poukazom na okolnosti uzavretia úverovej zmluvy, preukázať, že žalovaný v čase

uzavretia zmluvy a prijatia plnenia, na základe tejto zmluvy skutočne vedel alebo bol uzrozumený s tým, že sa bezdôvodne obohacuje.

14. Judikatúra súdov v Slovenskej republike v tomto smere je veľmi rôznorodá a nejednoznačná. Názory súdov pri vyhodnocovaní náležitostí úverových zmlúv korigoval Súdny dvor EÚ rozhodnutím sp.zn. C-42/15 z 9.11.2016. V prípade náležitostí týkajúcej sa hodnoty RPMN nebola judikatúra súdov jednotná. Niektoré sudy ju považovali za uvedenú v súlade so zákonným znením, iné nie. Preto bola na Súdny dvor EÚ položená aj prejudiciálna otázka, o ktorej sa rozhodlo v konaní C-290/19 z 19.12.2019. Predmetná úverová zmluva bola uzavretá 5.8.2013, a preto je nezdôvodniteľné, aby sa náležitosť, o ktorej presnejšom a jednoznačnom výklade sa rozhodlo až 19.12.2019 považovala za úmyselné bezdôvodné obohacovanie sa žalovaného ako veriteľa už 6 rokov predtým.

15. Pokiaľ sa žalobkyňa domáhala v konaní aplikácie rozhodnutia Súdneho dvora EÚ vo veci C-485/19 z 22.4.2021, treba konštatovať, že toto bolo vydané za iného skutkového stavu v situácii, kedy spotrebiteľovi uplynula objektívna trojročná premlčacia lehota skôr, ako sa dozvedel o právnej kvalifikácii svojej platby ako potenciálnom bezdôvodnom obohatení. V prejednávanej veci sa však žalobkyňa dozvedela o právnej kvalifikácii plnenia ako bezdôvodného obohatenia na jeseň 2016, teda v čase, kedy nedošlo k uplynutiu ani objektívnej, ani subjektívnej premlčacej lehoty vzhľadom na prvé neoprávnené plnenie v máji 2015, ani na ďalšie neoprávnené plnenia, pričom podanie žaloby v júni 2018 bolo plne v dispozičnej autonómii poučeného spotrebiteľa. Preto závery Súdneho dvora EÚ vo veci C-485/19 nie sú v prejednávanej veci aplikovateľné.

16. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného navrhla rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

17. Odvolací súd prejednal vec podľa § 378 ods. 1 CSP a nasl., a to bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a zistil, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

18. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu, na základe ktorého správne zistil skutkový stav a vo veci aj správne rozhodol. Skutkové zistenia súdu prvej inštancie zodpovedajú vykonanému dokazovaniu a odôvodnenie rozhodnutia má podklad v zistení skutkového stavu. Na týchto správnych skutkových zisteniach súdu prvej inštancie nič sa nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania, pričom nemožno mať pochybnosti ani o správnom právnom posúdení prejednávanej veci súdom prvej inštancie.

19. Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o predmet plnenia, cenu plnenia alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

20. Podľa § 54 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

21. Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z., spotrebiteľským úverom je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi.

22. Podľa § 9 ods. 1 citovaného zákona, zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu. Každá zmluvná strana dostane jedno jej vyhotovenie v listinnej podobe alebo na inom trvalom médiu, ktoré je dostupné spotrebiteľovi.

23. Podľa § 9 ods. 2 citovaného zákona, zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať tieto náležitosti:

a) druh spotrebiteľského úveru,

- b) obchodné meno, sídlo a identifikačné číslo veriteľa, ak ide o právnickú osobu, alebo meno, priezvisko, miesto podnikania alebo adresu trvalého pobytu a identifikačné číslo veriteľa, ak ide o fyzickú osobu; ak je spotrebiteľský úver ponúkaný alebo zmluva o spotrebiteľskom úvere uzatváraná prostredníctvom finančného agenta, zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahuje aj údaje o ňom v rozsahu údajov ako u veriteľa, podľa toho, či ide o finančného agenta právnickú osobu alebo fyzickú osobu,
- c) adresu predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť,
- d) meno, priezvisko a adresu trvalého pobytu spotrebiteľa,
- e) identifikáciu osoby, ktorej vlastnícke právo k tovaru alebo službe neprechádza na spotrebiteľa okamihom odovzdania a prevzatia tovaru alebo služby, a podmienky nadobudnutia vlastníckeho práva k tomuto tovaru alebo službe spotrebiteľom,
- f) dobu trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru,
- g) celkovú výšku a konkrétnu menu spotrebiteľského úveru a podmienky upravujúce jeho čerpanie,
- h) opis tovaru alebo služby, na ktoré sa zmluva o spotrebiteľskom úvere vzťahuje, a cenu tovaru alebo služby, ak ide o spotrebiteľský úver vo forme odloženej platby za tovar alebo poskytnutú službu alebo ak ide o zmluvu o viazanom spotrebiteľskom úvere,
- i) úrokovú sadzbu spotrebiteľského úveru, podmienky, ktoré upravujú jej uplatňovanie, index alebo referenčnú úrokovú sadzbu, na ktorý je výška úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru naviazaná, ako aj časové obdobia, v ktorých dochádza k zmene výšky úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru, podmienky a spôsob vykonania tejto zmeny; ak sa za rôznych podmienok uplatňujú rôzne úrokové sadzby spotrebiteľského úveru, uvádzajú sa tieto informácie o všetkých uplatniteľných úrokových sadzbách spotrebiteľského úveru,
- j) ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov,
- k) výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia,
- l) právo spotrebiteľa vyžiadať si výpis z účtu vo forme amortizačnej tabuľky podľa odseku 5, ak sa amortizuje istina na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere na dobu určitú, a to bezplatne a kedykoľvek počas celej doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere,
- m) súhrnný prehľad, ktorý obsahuje lehoty a podmienky splácania úrokov a súvisiacich pravidelných a nepravidelných poplatkov, ak sa poplatky a úroky majú platiť bez amortizácie istiny,
- n) prípadne poplatky za vedenie jedného alebo viacerých účtov, na ktorých sa zaznamenávajú platobné transakcie a čerpania, ak je otvorenie účtu povinné, spoločne s poplatkami za používanie platobných prostriedkov na platobné transakcie a čerpania a inými poplatkami vyplývajúcimi zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere a podmienkami, za akých sa tieto poplatky môžu zmeniť,
- o) úrokovú sadzbu, ktorá sa použije v prípade omeškania spotrebiteľa s platením splátok, a spôsob jej úpravy a prípadné poplatky pri neplnení zmluvy o spotrebiteľskom úvere,
- p) upozornenie týkajúce sa následkov nesplácania spotrebiteľského úveru,
- q) veriteľom vyžadované ručenie alebo poistenie,
- r) výšku poplatkov hradených spotrebiteľom za úkony notára, ak sú veriteľovi známe,
- s) informácie o právach podľa § 15 a podmienky ich uplatnenia,
- t) právo na splatenie spotrebiteľského úveru pred lehotou splatnosti, postup pri takom splatení spotrebiteľského úveru a spôsob určenia výšky poplatku za splatenie spotrebiteľského úveru pred lehotou splatnosti podľa § 16,
- u) spôsob zániku záväzku zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere,
- v) informáciu o možnosti mimosúdneho riešenia sporov zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere,
- w) právo na odstúpenie od zmluvy o spotrebiteľskom úvere, lehotu, počas ktorej možno toto právo uplatniť, a ďalšie podmienky jeho vykonania vrátane informácie o povinnosti spotrebiteľa zaplatiť čerpanú istinu a príslušný úrok podľa § 13 ods. 3, ako aj o výške úroku za deň alebo o spôsobe jej výpočtu,
- x) názov a adresu príslušného kontrolného orgánu podľa § 23,
- y) priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver platnú k dňu podpisu zmluvy o spotrebiteľskom úvere, zverejnenú podľa § 21 ods. 2 za príslušný kalendárny štvrťrok; platnou priemernou hodnotou ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver pri zmluvách o spotrebiteľskom úvere uzatvorených do 15 kalendárnych dní po zverejnení priemernej hodnoty ročnej percentuálnej miery nákladov za príslušný kalendárny štvrťrok je priemerná hodnota

ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver za predchádzajúci kalendárny štvrťrok.

24. Podľa § 11 ods. 1 písm. b) citovaného zákona, poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a) až k), r) a y).

25. Podľa § 11 ods. 1 písm. d) cit. zákona, poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak v zmluve o spotrebiteľskom úvere je uvedená nesprávne ročná percentuálna miera nákladov v neprospech spotrebiteľa.

26. Podľa § 451 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať. Bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

27. V prejednávanej veci bolo nepochybne preukázané, že zmluvou pod č. 4308014650 z 5.8.2013 poskytol žalovaný žalobkyni úver vo výške 2.200,- eur a žalobkyňa sa zaviazala poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť v pravidelných mesačných splátkach vo výške 68,64 eur v počte splátok 60 s ročnou úrokovou sadzbou 25,48 % a RPMN bola stanovená v rozmedzí od 28,7 % do 30,1 % s priemernou hodnotou RPMN 19,47 %.

28. Súd prvej inštancie vyhodnotil úver vyplývajúci z tejto úverovej zmluvy ako bezúročný a bez poplatkov so zreteľom na absenciu základných zákonných náležitostí v predmetnej úverovej zmluve, pričom poukázal na to, že úverová zmluva neobsahuje zákonným spôsobom a správne uvedený údaj o výške, počte, termínoch splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, ďalej nie je uvedená adresa predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť, doba trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru. RPMN je v predmetnej úverovej zmluve uvedená neurčito. Všetky tieto okolnosti spôsobujú fikciu o bezúročnosti a bezpoplatnosti takto poskytnutého úveru, pričom v tejto súvislosti treba poukázať na to, že žalovaný vo svojom odvolaní tieto závery bližšie nespochybnil (§ 379, § 380 CSP).

29. Ťažisko argumentácie žalovaného totiž spočíva v tom, že aplikácia desaťročnej premlčacej lehoty (vo vzťahu k vznesenej námietke premlčania žalovaným) súdom prvej inštancie je nesprávna.

30. V tomto smere treba však súhlasiť so závermi súdu prvej inštancie, že žaloba bola podaná v dvojnásobnej subjektívnej premlčacej lehote, nakoľko poslednú splátku úveru žalobkyňa uhradila 18.9.2018 a žaloba bola podaná 22.7.2020, teda v rámci plynutia subjektívnej premlčacej lehoty.

31. Správna je však aplikácia aj desaťročnej premlčacej lehoty, ktorú súd aplikoval z dôvodu, že v prejednávanej veci treba konštatovať minimálne nepriamy úmysel žalovaného získať bezdôvodné obohatenie z dôvodu nedodržania (vyššie uvedených) obligatórnych náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere a z dôvodu jeho vedomostí, že za týchto okolností nastane zákonom predpokladaná sankcia v podobe bezpoplatnosti a bezúročnosti predmetného úveru.

32. Treba predovšetkým vziať do úvahy, že žalovaný je podnikateľský subjekt, ktorý podniká na finančnom trhu a pokiaľ pôsobil v medziach zákona č. 258/2001 Z. z. (platného a účinného v čase uzavretia predmetnej úverovej zmluvy, t.j. k 5.8.2013) bolo jeho povinnosťou tento zákon poznať a dôsledne aplikovať.

33. Takéto jasné porušenie Zákona o spotrebiteľských úveroch nemožno hodnotiť inak, ako úmysel žalovaného porušiť zákon a v tomto zmysle ide aj o úmysel získať bezdôvodné obohatenia, a to pri najmenšom v rovine nepriameho úmyslu. Preto sú úvahy súdu prvej inštancie o aplikovateľnosti desaťročnej premlčacej lehoty v zmysle § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka v prejednávanej veci správne.

34. Právnu prax však zásadne ovplyvnilo rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18.10.2018 č.k. 1Cdo 238/2017, podľa ktorého nie veriteľ má dôkazné bremeno dokázať svoju nedbanlivosť, ale spotrebiteľ má povinnosť dokázať vedomostnú a vôľovú zložku úmyselného konania

na strane firmy. A v prípade, že spotrebiteľ neunesie bremeno dôkazu, potom bude dopadať na prípad kratšia objektívna trojročná premlčacia doba, ktorá je pre spotrebiteľa nepriaznivá. Najvyšší súd pritom použil analógiu z trestného práva.

35. Z tohto rozhodnutia najvyššieho súdu vyplýva, že samotné všeobecné skutočnosti (fakty) o profesionálnom podnikateľskom postavení nebankových subjektov v oblasti poskytovania úverov a doterajšia súdna prax týkajúca sa ochrany spotrebiteľov v obdobných prípadoch samé o sebe nemôžu bez ďalšieho zakladať nepriamy úmysel nebankového subjektu (veriteľa). Ako už bolo vyššie uvedené, v predmetnom prípade je nutné dôsledne skúmať vôľovú a vedomostnú zložku zavinenia aplikujúc analógiu podľa trestného práva hmotného pri právnom posúdení formy zavinenia, a to s dôrazom na čas konania protiprávneho úkonu, resp. získania neoprávneného majetkového prospechu. Pri bezdôvodnom obohatení je preto dôležité zistiť, kedy k obohateniu došlo z objektívneho hľadiska a v tom čase preukázať úmysel veriteľa, resp. jeho zavinenie, aby bolo možné jednoznačne posúdiť, či je potrebné aplikovať trojročnú alebo desaťročnú premlčaciu lehotu. Z uvedeného teda zákonite vyplýva, že v prvom rade je potrebné správne právne posúdiť, z akého dôvodu došlo k bezdôvodnému obohateniu v zmysle § 451 ods. 2 OZ. Iná situácia nastáva, napr. pri bezdôvodnom obohatení bez právneho dôvodu ako pri bezdôvodnom obohatení z neplatného právneho úkonu z časového hľadiska, kedy k obohateniu reálne došlo. Až po správnom určení okamihu, kedy k obohateniu došlo, je možné pristúpiť ku skúmaniu zavinenia veriteľa, pričom dôkazné bremeno zaťažuje žalobcu. Žalobca musí preukázať, že v čase kedy došlo k obohateniu, mal žalovaný úmysel získať majetkový prospech na jeho úkor. V prípade nepreukázania úmyslu žalovaného (vedomostnej aj vôľovej zložky úmyslu) musí byť aplikovaná všeobecná trojročná objektívna lehota.

36. V tomto smere vznikajú úvahy o kolízii takéhoto postupu s princípom efektivity újijného práva. Je totiž problematické, aby spotrebiteľ preukázal firme jej vedomosť o porušovaní pravidiel a tiež preukázať uzrozumenie (vedomosť) na strane osôb konajúcich za veriteľa, že sa veriteľ obohacuje. Navyiac je problematická otázka, že ak je dodávateľ- poskytovateľ úveru právnickou osobou, u ktorej osoby na strane firmy má spotrebiteľ dokazovať vedomosť o porušovaní práva.

37. Spotrebiteľ by mal dokázať poskytovateľovi úveru vedomostnú a vôľovú zložku úmyselného konania osôb konajúcich za firmu. Môže ísť najmä o vedomosť na strane konateľov, spoločníkov poskytovateľ alebo obchodných zástupcov. V prípade priameho úmyslu má spotrebiteľ preukázať, že poskytovateľ vedel o porušovaní jeho práva a že chcel sa takto na úkor spotrebiteľa obohatiť. Na aplikovanie desaťročnej premlčacej doby postačuje aj nepriamy úmysel, no pri tomto zavinení spotrebiteľ má náročnú úlohu dokázať, že firma vedela, že porušuje pravidlá financovania a že je pre tento prípad uzrozumená s tým, že sa na úkor spotrebiteľa obohacuje.

38. Obzvlášť problematický je stav, aký je aj v predmetnej veci, keď spotrebiteľka (žalobkyňa) sama nemala vedomosť o existencii nesprávneho postupu poskytovateľa úveru.

39. V inej veci Súdny dvor EÚ rozhodol, že vyžadovanie od spotrebiteľa preukázať konanie na strane dodávateľa je v rozpore s princípom efektivity. Išlo o prípad francúzskych súdov, ktoré sa zaoberali dokazovaním porušenia pravidiel o preverovaní bonity spotrebiteľa (pozri rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-449/13, CA Consumer Finance SA proti Ingrid Bakkausovej a spol.

9. ...Ustanovenia smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že:

- jednak bránia vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej dôkazné bremeno nesplnenia povinností upravených v článkoch 5 a 8 Smernice 2008/48 zaťažuje spotrebiteľa, a

40. V predmetnej veci je oproti vyššie uvedenému prípadu ďaleko viac náročnejšie dokázať firme jej vedomosť a uzrozumenie o porušovaní pravidiel týkajúcich sa poskytnutia úveru. Spotrebiteľ má podľa názoru odvolacieho súdu možnosť len poukázať na fakty, ku ktorým došlo, no je extrémne náročné dokázať vedomostnú a vôľovú zložku konania firmy.

41. Odvolací súd je toho názoru, že nie spotrebiteľ by mal dokazovať firme jej vedomosť, ale firma by mala mať dôkazné bremeno, že nekonala úmyselne. Tak má veriteľ šancu dokázať len nedbanlivosť, aby sa aplikovala pre veriteľa priaznivejšia kratšia trojročná objektívna premlčacia doba. Odhladiť

od týchto úvah vyplývajúcich z rozhodovania Súdneho dvora EÚ v prejednávanej veci treba zdôrazniť, že úmysel (minimálne nepriamy) je daný absenciou náležitých údajov o úročení v predmetnej zmluve o spotrebiteľskom úvere, čo je úmyselné porušenie Zákona o spotrebiteľských úveroch a z toho potom vyplýva ako nutný dôsledok aj úmysel (minimálne nepriamy) na strane dodávateľa aj získať bezdôvodné obohatenie. Preto možno konštatovať správnosť úvah súdu prvej inštancie o možnosti aplikovania desaťročnej objektívnej premlčacej lehoty v prejednávanej veci na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré je predmetom tohto konania. Tým je daná zároveň možnosť a dôvodnosť odklonu od vyššie uvedeného názoru najvyššieho súdu v rozhodnutí 1Cdo/238/2017 (§ 220 ods. 3 CSP).

42. Nemožno súhlasiť s odvolacou argumentáciou žalovaného spočívajúcou v tom, že v prejednávanej veci je neaplikovateľný rozsudok Súdneho dvora EÚ v spojených veciach C-776/19 až C-782/19, nakoľko toto rozhodnutie sa týka nárokov spotrebiteľov z neprijateľných zmluvných podmienok a nie z dôvodu absencie obligatórnych náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere tak, ako je tomu v prejednávanej veci.

43. Totiž podstata spotrebiteľského práva a uplatňovania nárokov, ktoré z neho vyplývajú, je rovnaká pre situácie založené neprijateľnosťou zmluvných podmienok, ako aj pre situácie vzniknuté z absencie obligatórnych náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere. V každom prípade pre ochranu práv spotrebiteľov je dôležité, aby nároky, ktoré z vadnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere vzniknú (pričom je nie rozhodné, či sa tak stane pre neprijateľné zmluvné podmienky, alebo pre absenciu obligatórnych náležitostí zmluvy), boli uplatňované jednotne z hľadiska eventuálneho premlčania týchto nárokov.

44. Napokon treba pripomenúť rozhodnutie Súdneho dvora EÚ v spojených veciach sp.zn. C-698/18 až C-699/18 z 9.7.2020, z ktorého vyplýva, že čl. 2 písm. b), čl. 6 ods. 1 a čl. 7 ods. 1 Smernice 93/13, ako aj zásady ekvivalencie, efektivity a právnej istoty sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia súdному výkladu vnútroštátnej právnej úpravy, podľa ktorého žaloba o vrátenie súm bezdôvodne zaplatených na základe nekalej podmienky nachádzajúcej sa v zmluve uzatvorenej medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom, podlieha trojročnej premlčacej lehote, ktorá začína plynúť odo dňa úplného splnenia tejto zmluvy, ak sa predpokladá bez potreby overenia, že k tomuto dátumu spotrebiteľ musel vedieť o nekalom charaktere predmetnej zmluvnej podmienky alebo keď pre podobné žaloby založené na určitých vnútroštátnych právnych predpisoch, táto lehota začína plynúť až od okamihu určenia právneho dôvodu týchto žalôb súdom.

45. Z tejto judikatúry Súdneho dvora EÚ nepochybne vyplýva posun začatia plynutia premlčacej doby až od okamihu skutočnej (reálnej) vedomosti spotrebiteľa o tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu, pričom nároky sú potom uplatnené včas, ak sú uplatnené v príslušných objektívnych lehotách vzťahujúcich sa na bezdôvodné obohatenie tak, ako tomu bolo aj v prejednávanej veci.

46. Správne preto postupoval súd prvej inštancie pokiaľ žalobe vyhovel a so zreteľom na to, že správny je výrok napadnutého rozsudku aj o trovách konania, odvolací súd postupom podľa 387 ods. 1 CSP rozsudok ako vecne správny potvrdil, pričom v podrobnostiach poukazuje na správne a výstižné dôvody uvedené v odôvodnení rozhodnutia súdu prvej inštancie (§ 387 ods. 2 CSP).

47. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého žalobkyňa ako sporová strana, ktorá mala v odvolacom konaní plný úspech, má nárok na náhradu trov tohto štádia konania proti žalovanému, ktorý v odvolacom konaní úspech nemal. Výšku týchto trov ustáli postupom podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia odvolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

48. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je odvolanie prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP). Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak:

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca, alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca, alebo nesprávny obsadený súd,
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 430 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky:

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená,
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v ods. 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods.1, 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné ak:

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desať násobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania, len príslušenstvo, pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písm. a) a b).

Na určenie výšky určenie minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v ods. 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP). Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacoch od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom, alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne a čoho sa dovolateľ domáha (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je:

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec, alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou, alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a ochrane pred diskrimináciou, alebo odborovou organizáciou, a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 1, 2 CSP).

Rozsah v akom sa rozhodnutie napadá môže dovolateľ rozšíriť, len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).